

Region Midtjylland – Råstofplan

Råstofplan 2012 (1-34-76-1-09)

Råstofplan 2012 for Region Midtjylland

UDKAST! Debatoplæg

Indkaldelse af idéer og forslag

Høringsperioden løber fra den xx januar – xx marts/april 2011

16. november 2010

Regionshuset

Viborg

Jord og Råstoffer

Senest revideret den 15. nov. 2010 / LK / LGE

Forord

Kom ind i debatten

Skal vi udlægge nye arealer til indvinding af sand, grus, sten, tørv, ler plastisk ler, moler og kalk, eller skal vi klare os med de nuværende?

Og skal vi kunne hente råstofferne i samtlige kommuner eller acceptere, at de skal transporteres rundt i regionen i tunge lastbiler?

Det er to af hovedtemaerne, når Region Midtjylland lægger op til at revidere råstofplanen. Revisionen af "Råstofplan 2008 for Region Midtjylland" skal foregå i løbet af 2011 og 2012, og **du har som borger** mulighed for at påvirke dette arbejde.

I den gældende råstofplan har vi tilstræbt en forsyning med råstoffer, der svarer til efterspørgslen i mindst 12 år, men med revisionen lægges op til horisont på mindst 24 år, så der kan tænkes og investeres langsigtet.

Dette website er fuld af oplysninger om råstofferne i den midtjyske region og om, hvordan vi kan udnytte dem. Måske kan du hente inspiration her til at deltage i debatten. Du kan desuden følge med på: <http://www.raastoffer.rm.dk>

Kom med dine forslag, dine indvendinger eller dine visioner for, hvordan vi fremover skal forvalte de råstoffer, som naturen har forsynet vores område med. Du kan sende dit bidrag til Region Midtjylland, afdelingen for jord og råstoffer, Skottenborg 26, 8800 Viborg. Mærk gerne kuverten "Råstofplan 2012", eller til ?????????????@ru.rm.dk

Dit bidrag bliver en del af grundmaterialet til det Forslag til Råstofplan 2012, der kommer i offentlig høring i omkring årsskiftet 2011/2012. Du skal derfor sende det til os senest 7. april 2011.

Vi glæder os til at høre fra dig.

Forsyning med råstoffer til byggeri, veje og andre infrastrukturanlæg er grundlæggende for den fortsatte udvikling og velstand i Region Midtjylland. Regionen har til opgave at udføre en kortlægning efter råstoffer og sørge for den overordnede planlægning af den fremtidige indvinding.

Med venlig hilsen

Bent Hansen, formand for
Regionsrådet i Region Midtjylland

Indledning og råstofloven.

Region Midtjylland har udarbejdet dette **Debatoplæg**, og Regionsrådet ønsker med dette debatoplæg med fakta, status og spørgsmål at invitere alle borgere i Region Midtjylland til at komme med forslag, ideer og kritik til råstofplanen. Gerne også med visioner.

Debatoplæget til en revision af gældende råstofplan er lovbestemt efter råstoflovens § 6a, stk. 1 – jf. faktaboks 1.

Faktaboks 1

Råstoflovens bestemmelser om udarbejdelse af råstofplanen:

"§ 6 a. Før udarbejdelsen af et forslag til råstofplan eller ændringer hertil indkalder regionsrådet ideer, forslag m.v. med henblik på planlægningsarbejdet. Indkaldelse sker ved offentlig bekendtgørelse.

Stk. 2. Indkaldelsen skal indeholde en beskrivelse af status på området og beskrivelse af hovedspørgsmål for den kommende planlægning. Indkaldelsen sker med en svarfrist på 8 uger.

Stk. 3. Regionsrådets forslag til råstofplan udsendes i offentlig høring med en frist på 8 uger til at fremsætte indsigelser.

Stk. 4. En råstofplan kan ikke vedtages endeligt, hvis miljøministeren til varetagelse af statslige interesser har modsat sig dette skriftligt over for regionsrådet inden udløbet af indsigelsesfristen. Forslaget kan herefter først vedtages, når der er opnået enighed mellem parterne om de nødvendige ændringer.

Stk.5. I forbindelse med den endelige vedtagelse af råstofplanen kan der foretages ændring af det offentliggjorte planforslag. Berører ændringen på væsentlig måde andre myndigheder eller borgere end dem, der ved indsigelse har foranlediget ændringen, kan vedtagelsen af planen ikke ske, før de pågældende har fået lejlighed til at udtale sig. Ved væsentlige ændringer i et forslag til råstofplan skal miljøministeren have lejlighed til at udtale sig. Regionsrådet fastsætter en frist herfor. Hvis ændringen er så omfattende, at der reelt foreligger et nyt planforslag, skal dette offentliggøres efter reglerne i stk. 3.

Stk.6. Regionsrådet sørger for offentlig annoncering af den endeligt vedtagne råstofplan. Ved annonceringen skal der gives klagevejledning og oplysning om klagefrist. Råstofplanen sendes samtidig til miljøministeren samt til øvrige myndigheder, hvis interesser berøres. Råstofplanen skal være offentligt tilgængelig.

Stk.7. Regionsrådet gennemgår råstofplanen hvert fjerde år i forbindelse med revision af den regionale udviklingsplan for at vurdere, om der er behov for justeringer eller revision. På dette grundlag beslutter regionsrådet, om der er behov for at udarbejde en ny råstofplan.

Stk. 8. Proceduren for udarbejdelse af tillæg til en råstofplan følger bestemmelserne i stk. 1-7.

Stk.9. Miljøministeren kan i særlige tilfælde pålægge regionsrådet at tilvejebringe en råstofplan med et nærmere bestemt indhold."

Bestemmelserne om råstofplanens indhold og proceduren for dens tilvejebringelse fremgår af råstoflovens §§ 5a og 6a, jf. Lovbekendtgørelse nr. 950 af 24/9 2009.

Faktaboks 2

Regionsrådet skal iflg. Råstoflovens § 5a udarbejde en plan for indvinding af og forsyning med råstoffer.

Regionsrådet skal fastlægge de overordnede retningslinier for råstofindvindingen, herunder udlæg af graveområder og råstofinteresseområder i råstofplanen.

Råstofplanen skal omfatte en periode på mindst 12 år.

Kommunalbestyrelserne er bundet af råstofplanen i deres planlægning og administration.

I Region Midtjylland indvindes følgende råstoffer:

sand, grus og sten,

kalk,

ler,

plastisk ler,

moler og

tørv.

Ud over de nævnte råstoffer indvindes der også gas fra lossepladser.

I løbet af perioden må det forventes, at en del de nuværende graveområder for grus og sten vil blive tømt. For de øvrige råstoffers vedkommende er der råstoffer til en længere årrække.

Planlægning og administration af råstofindvinding sker i henhold til råstofloven, men har også sammenhæng med en række andre love, der ifølge deres indhold og ordlyd har bestemmelser, der vedrører råstofindvinding, og som derfor skal inddrages i sagsbehandlingen, jf. råstoflovens § 8 om samordningspligten.

Det er staten der administrerer råstoffer på havbunden/søterritoriet.

Hvad er en råstofforekomst

Råstoffer defineres som de jord- og bjergarter, det kan betale sig at udnytte.

Sand, grus og sten findes overalt i de øverste lag af den danske undergrund, men det er ikke rentabelt at udnytte forekomsterne alle steder.

Ler findes både i overfladenære smeltevandsaflejringer og moræneaflejringer samt (ofte) dybere liggende havaflejringer – **plastisk ler**.

Kalk er ligeledes en normalt dybtliggende havaflejrung, men visse steder findes kalk så tæt på jordoverfladen, at den kan indvindes.

Dette gælder også for **moler**, som er en havaflejrung, som bl.a. findes overfladenær på Fur, og er baggrund for en molerindustri på øen.

Tørv er dannet i vådområder og udnyttes i dag som råstof for en spagnumproduktion.

Det kan ikke betale sig at udnytte råstofferne alle steder. Om et råstof udnyttes afhænger bl.a. af udbud og efterspørgsel.

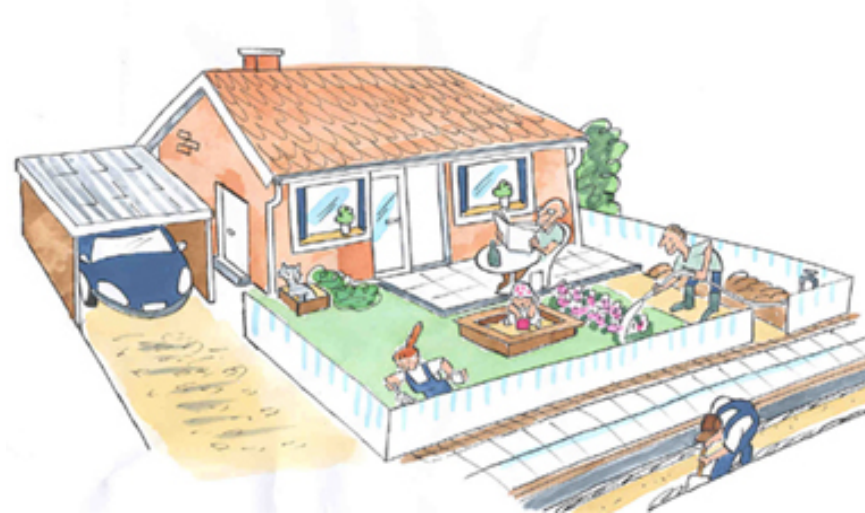
Indvindingen af råstoffer i Region Midtjylland har de sidste 10 år ligget omkring 10 mio. m³ – varierende fra 8 til mere end 12 mio. m³..

Der importeres knust granit via regionens havne – bl.a. Horsens og Randers.

Fra havområdet/søterritoriet losses sand, grus og sten i bl.a. havnene Århus og Thyborøn.

Import fra udlandet udgør stadig en begrænset mængde, men fra havområdet er mængden jævnt stigende og nærmer sig 1 mio. m³ på årsbasis. Dvs. indvinding fra havområdet udgør ca. 10 % af regionens råstofbehov. Derudover er der de seneste år flyttet 2 – ca. 4½ mio. m³ sand fra havbunden til kystfodring.

Råstoffer i hverdagen:

Ler til mursten og tagsten. **Kalkmørtel** til puds. **Kalk og kvartssand** i vinduesglas. **Kalk** i plastiktagerender og -tag. **Ler, sten og grus** i mineraluld. **Sandsten og grus** til belægninger. **Kalk** til aviser og ugeblade. **Sand** til sandkassen. **Moler** til kattegrus. **Kridt** i hvid maling. **Tørv** i spagnum. **Kalk** til gummistøvler. **Sand, grus og kalk** i betonfliser. Brosten og kantsten af **granit**. **Sand og grus** til vejmaterialer.

Råstofplan for Region Midtjylland – hvad er det?

I råstofplan for Region Midtjylland skal Regionsrådet – på baggrund af en samlet vurdering af udviklingen i regionen - fastlægge de overordnede retningslinier for råstofindvindingen i planperioden – dvs. for perioden 2012 – 2023, og derudover skal der udpeges både råstofgraveområder samt råstofinteresseområder.

Hvor kan der graves?

I Råstofplanen udpeges **råstofgraveområder**, hvor ansøgere kan forvente at få en indvindingstilladelse.

Alle de udlagte graveområder bliver beskyttet mod ændringer af arealanvendelsen, som kan forhindre eller være til gene for en fremtidig råstofindvinding.

Inden for et råstofgraveområde kan det forventes, at der på visse vilkår vil blive givet tilladelse – af kommunen - til indvinding af råstoffer, når der er behov for materialerne.

Der kan dog være forhindringer i form af lokale infrastrukturanlæg og beskyttelsesinteresser. Det er kommunen, der bestemmer hvilke krav, der skal stilles til driften af råstofgraven, og hvorledes området skal se ud efter at gravningen er afsluttet.

I råstofplanen skal der desuden tages stilling til i hvilket omfang der kan meddeles tilladelse udenfor de planlagte råstofgraveområder. Det kunne f.eks. være tilfælde hvor der er særlige samfundsøkonomiske hensyn, eller hvis der findes råstoffer til særlige formål, som ikke kan tilgodeses i de planlagte indvindingsområder.

Hvor kan der ikke graves?

Langt fra alle områder hvor der er råstoffer bliver udlagt til råstofgraveområder. Men nogle af disse områder bliver udlagt som **råstofinteresseområder**. Disse områder er hovedsagelig udlagt ud fra kendskabet til geologien, og at der derfor er en vis sandsynlighed for at finde brugbare forekomster. Der er hverken sket endelig vurdering af andre interesser eller en kortlægning, som kan bekræfte formodningen om en råstofforekomst.

I løbet af planperioden agter Regionsrådet i samarbejde med råstof erhvervet og lodsejerne at undersøge disse områder nærmere med henblik på senere at udlægge eventuelle relevante arealer som råstofgraveområder.

Der er ikke knyttet retsvirkning til disse områder.

På regionens hjemmeside kan under **råstofplan** på internetadressen:

<http://www.raastoffer.rm.dk>

ses både gældende råstofgraveområder og råstofinteresseområder.

Hovedtemaer for den kommende planlægning

Regionen lægger op til nogle ændringer i forhold til den gældende råstofplan:

Der skal udpeges nye råstofgraveområder

Der er ikke udlagt tilstrækkelig med råstofgraveområder i den gældende råstofplan.

Regionen har med succes foretaget en række kortlægninger efter bl.a. rødbrændende ler, og disse kortlagte arealer lægges frem i denne debatfase som eventuelle fremtidige råstofgraveområder. Se bilag om Miljøvurdering.

Derudover er der indkommet en række uopfordrede forslag til fremtidige råstofgraveområder fra lodsejere og entreprenører, som gerne ser de pågældende arealer inddraget som fremtidige råstofgraveområder. Se bilag om Miljøvurdering

Har du bemærkninger til disse eventuelle fremtidige råstofgraveområder?

Har du forslag til andre nye fremtidige råstof graveområder?

Råstofgrav i råstofgraveområde Låsby i Skanderborg kommune.

Der skal ske en revision af retningslinierne

Naturklagenævnet har i en afgørelse i maj 2010 afgjort, at regionerne som udgangspunkt ikke kan stille krav til efterbehandlingen i råstofgraveområderne. Region Midtjylland skal derfor have ændret retningslinie 7 - Efterbehandling. Derudover ønsker regionen at gennemgå retningslinierne for at se om der er behov for yderligere revision.

Har du forslag til nye retningslinier eller til ændring af retningslinier?

Forsyningsstruktur

Behovet for sand, grus og sten er størst i de områder hvor der er byudvikling og hvor større vejprojekter er i gang. Råstofferne findes/produceres imidlertid ikke altid i den del af regionen hvor behovet er størst.

Det kommende planlægningsarbejde vil blive baseret på at fastholde den nuværende strategi for udlægning med råstofgraveområder, hvor de naturgivne og andre forhold tillader det ("Planlægning med mange stråstofgrave (store og små)"). Det vil sige dels store regionale graveområder, dels små lokale grave for at opretholde en lokal forsyning bl.a. af hensyn til regionens klimastrategi med hensyn til nedbringelse af transportafstande.

Kommune	Indvundne m3 sand, grus og sten	Indvundne m3 sand, grus og sten pr. indbygger
Favrskov Kommune	420.000	10,3
Hedensted Kommune	290.000	6,3
Herning Kommune	160.000	1,9
Holstebro Kommune	210.000	3,9
Horsens Kommune	320.000	3,9
Ikast-Brande Kommune	160.000	4,0
Lemvig Kommune	430.000	19,8
Norrdjurs Kommune	550.000	14,4
Odder Kommune	0	0
Randers Kommune	420.000	4,4
Ringkøbing-Skjern Kommune	500.000	8,7
Samsø Kommune	22.000	5,5
Silkeborg Kommune	920.000	10,4
Skanderborg Kommune	380.000	7,2
Skive Kommune	150.000	3,1
Struer Kommune	110.000	4,9
Syddjurs Kommune	340.000	8,2
Viborg Kommune	630.000	6,8
Århus Kommune	0	0
I alt i Region Midtjylland	6.000.000 *	4,8

Tabel 1: Produktionen af sand, grus og sten (2009) fordelt på kommuner.

Som en tommelfingerregel gælder, at transport af råstoffer koster ca. 1½ kr./ km/tons. Og når transportomkostninger er ens uanset værdien af råstoffet, medfører dette, at jo dyrere et råstof/færdigprodukt er, des mindre betyder transportomkostninger i procent. I midtjylland betyder det også, at det ikke kan svare sig at transportere f.eks. bundsand (det billigste råstof) ud over 15-20 km.

Skal regionsrådet tilstræbe en forsyning med råstoffer inden for de enkelte kommuner? Eller med andre ord: Skal hver enkelt kommune være selvforsynende med råstoffer?

Er der andet som regionen bør have fokus på i den kommende råstofplanlægning?

Partshøring af "Forslag til Råstofplan 2012"

På regionens hjemmeside er der en tidsplan for hele planrevisionsperioden. Her fremgår at næste parthøringsperiode vil blive i forbindelse med offentliggørelse af "Forslag til Råstofplan 2012". Efter tidsplanen vil dette foregå i 1. kvartal 2012.

På regionens hjemmeside kan man følge med i planprocessen på internetadressen:

<http://www.raastoffer.rm.dk>

Miljøvurdering

Efter loven skal regionen høre berørte myndigheder

Der er som udgangspunkt tale om en indholdsmæssig bred miljøvurdering, der skal forholde sig til en række miljøforhold.

Ved revision af eksisterende planer, som råstofplanen, er det som hovedregel kun ændringerne i planlægningen, der kræver en miljøvurdering.

Miljøvurderingen skal derfor beskrive de miljømæssige konsekvenser af ændringerne i forhold til den gældende "Råstofplan 2008", herunder særligt ændringer i udlæg af graveområder, dvs. nye råstofgraveområder. Herudover vil der også blive taget udgangspunkt i ændringer i det omgivende miljø eller ny faglig viden.

Region Midtjylland skal derfor høre berørte myndigheder om hvilke oplysninger, der efter disse myndigheders vurdering skal indgå i den kommende miljørapport. Berørte myndigheder anmodes derfor om allerede nu, at sende deres eventuelle forslag til regionen i forbindelse med denne aktuelle offentlige høring af debatoplægget.

Miljøvurderingsloven: (Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer (LBK nr.936 af 24/9 2009)

Se mere i bilag om miljøvurdering.

Idéer, forslag og bemærkninger

Kan indsendes inden den XX. marts/april 2011 til:

Region Midtjylland
Regional Udvikling
Skottenborg 26
8800 Viborg
Att.: Lars Kristiansen

(Mærket j. nr.: 1-34-76-1-09)

eller elektronisk til:
kontakt@regionmidtjylland.dk

Offentlige møder

Regionsrådet er indstillet på at afholde offentlige møder om råstofplanen, såfremt der er interesse for det.

Yderligere oplysninger

Kan fås ved henvendelse til

Region Midtjylland,
Jord og Råstoffer:

Geolog Lars Kristiansen, tlf.: 8728 5193
Geolog Lars G. Ernst, tlf.: 8728 5251
Vicedirektør Hans Fredborg, tlf.: 8728 5190